ข้อมูลพื้นฐาน
สำนักงานป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๓/ สาขาอุบลราชธานี
กรมป่าไม้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทนำ

กรมป่าไม้มีแนวคิดในการบริหารจัดการป่าสงวนแห่งชาติแบบบูรณาการในรูปแบบหัวหน้าป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลรักษาและบริหารจัดการป่าสงวนแห่งชาติ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับป่าสงวนแห่งชาติ จำแนกพื้นที่เพื่อจัดทำแผนการจัดการ จัดทำแนวเขตป่าให้ชัดเจน บูรณาการทุกหน่วยงานที่มีภาระกิจในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยออกคำสั่งกรมป่าไม้ ที่ ๑๕๑๖/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานป่าสงวนแห่งชาติ ให้จัดตั้งสำนักงานป่าสงวนแห่งชาติ ในสังกัดสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ – ๑๓ และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา จำนวน ๑๑๑ หน่วยงาน

ในสังกัดสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ สาขาอุบลราชธานี จัดตั้งสำนักงานป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓ หน่วยงาน คือ

๑. สำนักงานป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

๒. สำนักงานป่าสงวนแห่งชาติป่าดงมะไฟ จังหวัดยโสธร

๓. สำนักงานป่าสงวนแห่งชาติป่าดงใหญ่ จังหวัดอำนาจเจริญ

โดยให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

๑) รวบรวมข้อมูลต่างๆ ภายในป่าสงวนแห่งชาติที่รับผิดชอบ เพื่อจัดทำรายละเอียดฐานข้อมูลและแผนที่ในระบบ GIS เพื่อนำไปสู่การวางแผนบริหารจัดการพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามแนวทางการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่แบบบูรณาการ

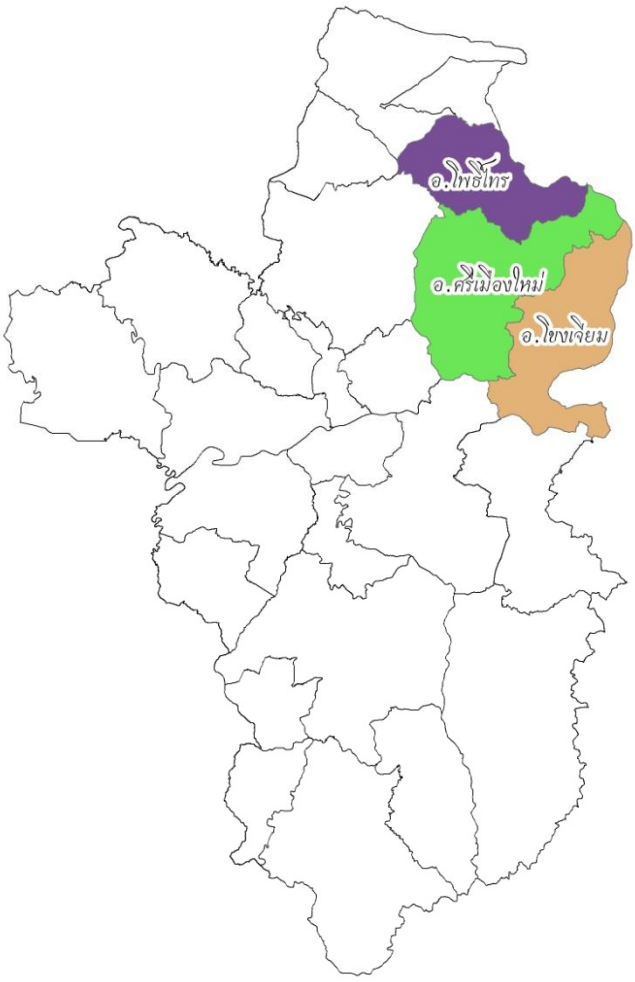
๒) จัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการป้องกันรักษาป่า การจัดการป่าชุมชน การฟื้นฟูสภาพป่า การจัดการแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินป่าไม้ การจัดทำเครื่องหมายแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ การจัดทำการศึกษาวิจัย และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๓) ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่รับผิดชอบ

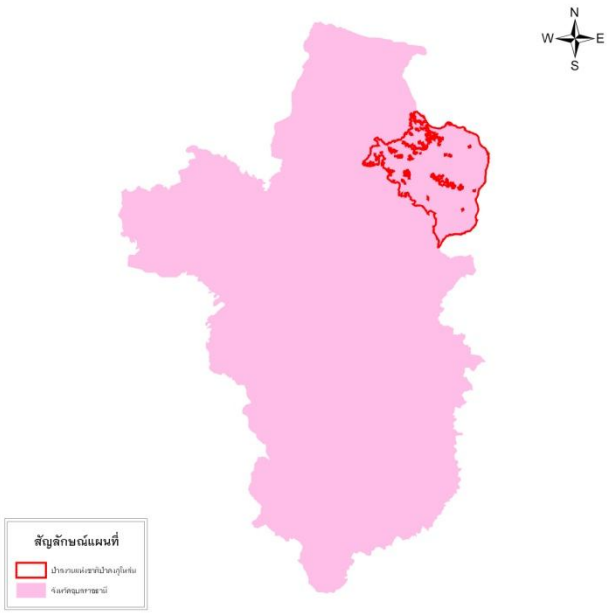
๔) ประสานความร่วมมือกับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ ในการบริหารจัดการป่าสงวนแห่งชาติ

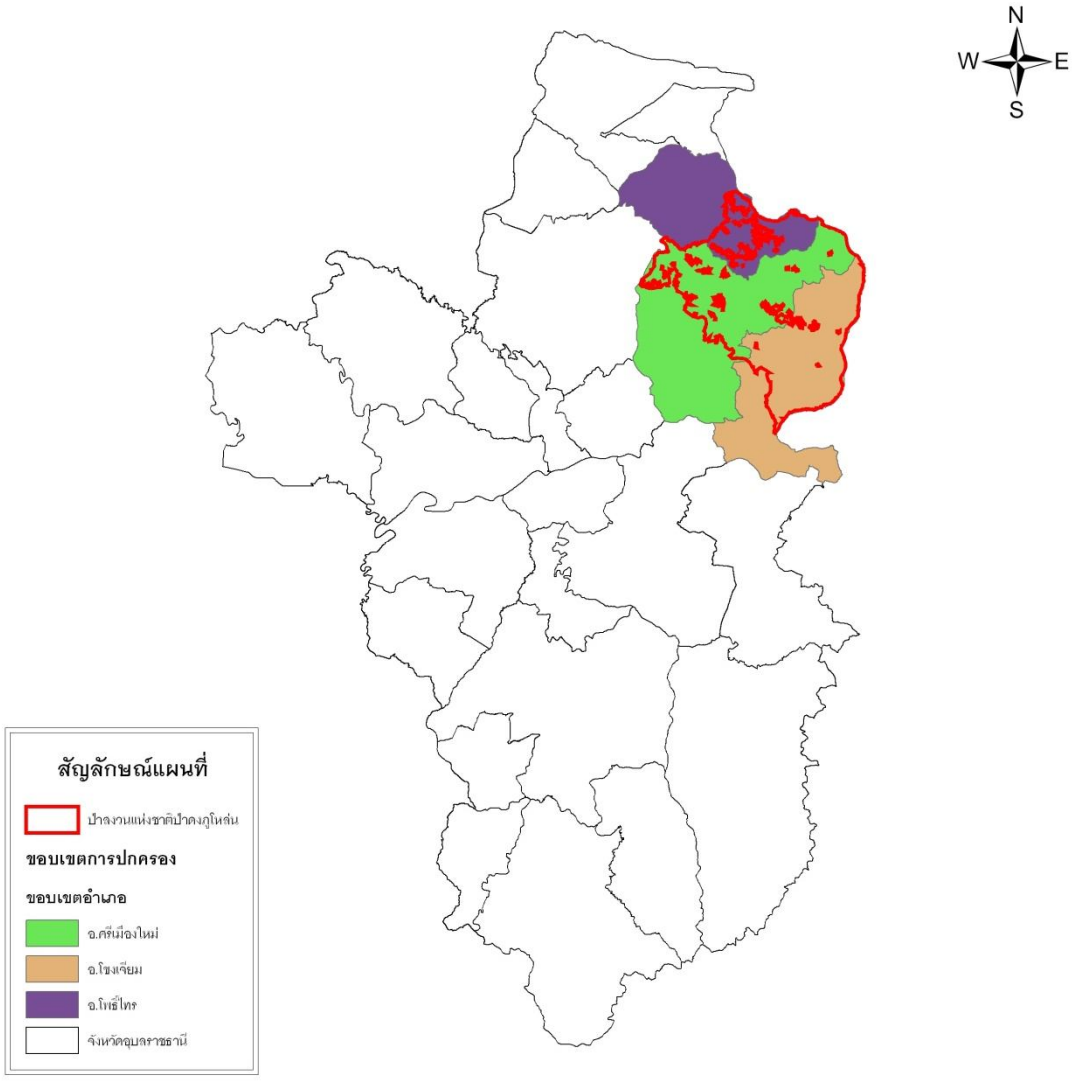
๕) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่อธิบดีกรมป่าไม้มอบหมายสั่งการ

แสดงขอบเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอศรีเมืองใหม่ และ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

แสดงขอบเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น พื้นที่คาบเกี่ยวเขตการปกครองอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอศรีเมืองใหม่ และ อำเภอโขงเจียม

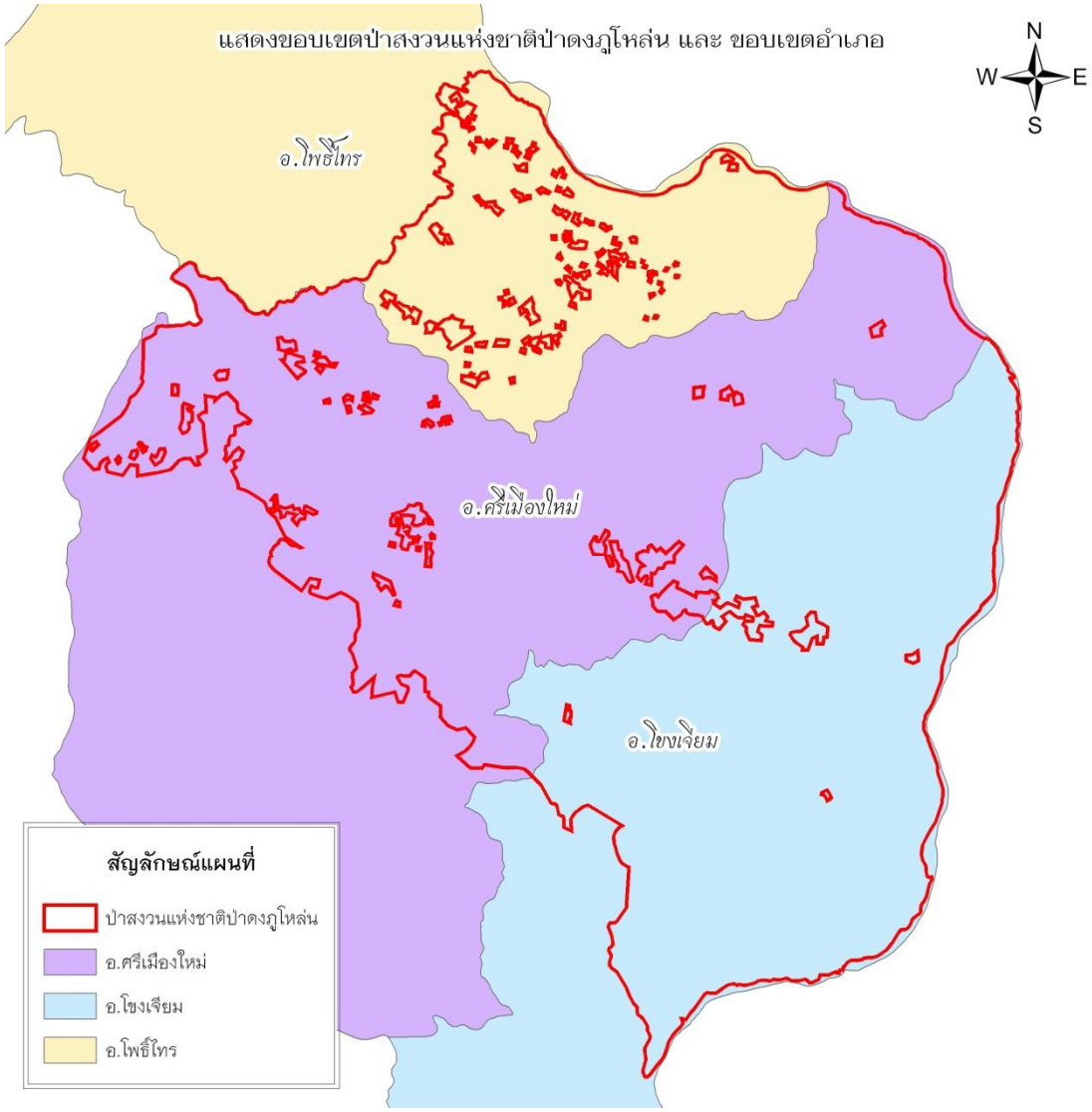
ข้อมูลพื้นฐาน สำนักงานป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี

๑. การประกาศป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น

ป่าดงภูโหล่น ในท้องที่ตำบลสำโรง อำเภอเขมราฐ (ภายหลังเปลี่ยนเป็นอำเภอโพธิ์ไทร) ตำบลสงยาง ตำบลหนามแท่ง ตำบลลาดควาย ตำบลนาคำ ตำบลคำไหล อำเภอศรีเมืองใหม่ ตำบลนาโพธิ์กลาง และ ตำบลห้วยยาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๐๓ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐ ตอนที่ ๑๕๓ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เนื้อที่ประมาณ ๖๘๙,๕๓๕ ไร่

เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้คือ มีไม้กระบาก ไม้กระท้อน ไม้ซาก ไม้แดง ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้ประดู่ ไม้พลวง ไม้พยุง ไม้พะยอม ไม้มะม่วงป่า ไม้ยาง ไม้รัง ไม้สะแบง และไม้ชนิดอื่นที่มีค่าจำนวนมาก และมีของป่ากับทรัพยากรธรรมชาติอื่นด้วย สมควรกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติเพื่อรักษาสภาพป่า ไม้ ของป่า และ ทรัพยากรธรรมชาติอื่นไว้

๒. ที่ตั้ง

ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นตั้งอยู่ทิศตะวันออกสุดของพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ ๙๕ กิโลเมตร บนริมฝั่งด้านทิศตะวันตก (ฝั่งขวา) ของแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแนวเขตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ครอบคลุมพื้นที่ตามเขตการปกครอง ๑๒ ตำบล ๓ อำเภอ ดังนี้

อำเภอโพธิ์ไทร

ตำบลเหล่างาม ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๒๗,๑๔๕.๒๕ ไร่

ตำบลสำโรง ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๙๔,๒๖๐.๗๙ ไร่ (ทั้งตำบล)

อำเภอศรีเมืองใหม่

ตำบลตะบ่าย ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๓,๘๓๙.๕๕ ไร่

ตำบลสงยาง ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๔๕,๔๑๕.๒๐ ไร่

ตำบลนาเสิน ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๖๓,๑๗๗.๕๑ ไร่ (ทั้งตำบล)

ตำบลหนามแท่ง ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๑๔๓,๒๒๖.๓๘ ไร่ (ทั้งตำบล)

ตำบลลาดควาย ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๑๔๓,๒๒๖.๓๘ ไร่

ตำบลนาคำ ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๒๖๕.๓๖ ไร่

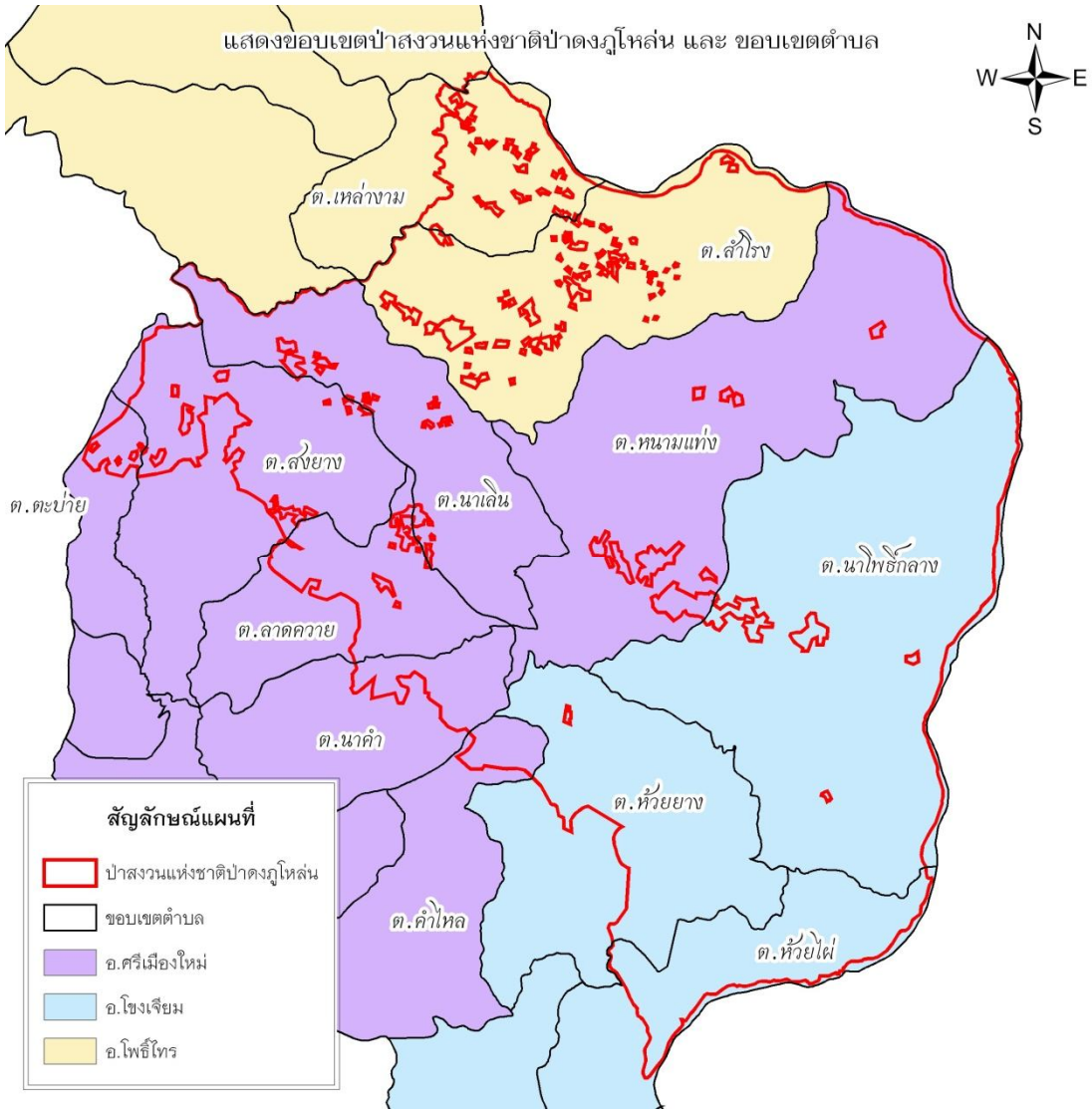
ตำบลคำไหล ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๕,๔๙๖.๙๔ ไร่

อำเภอโขงเจียม

ตำบลนาโพธิ์กลาง ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๑๓๓,๓๘๙.๓๐ ไร่ (ทั้งตำบล)

ตำบลห้วยยาง ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๖๓,๓๘๒.๔๘ ไร่

ตำบลห้วยไผ่ ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๓๖,๓๘๐.๘๔ ไร่

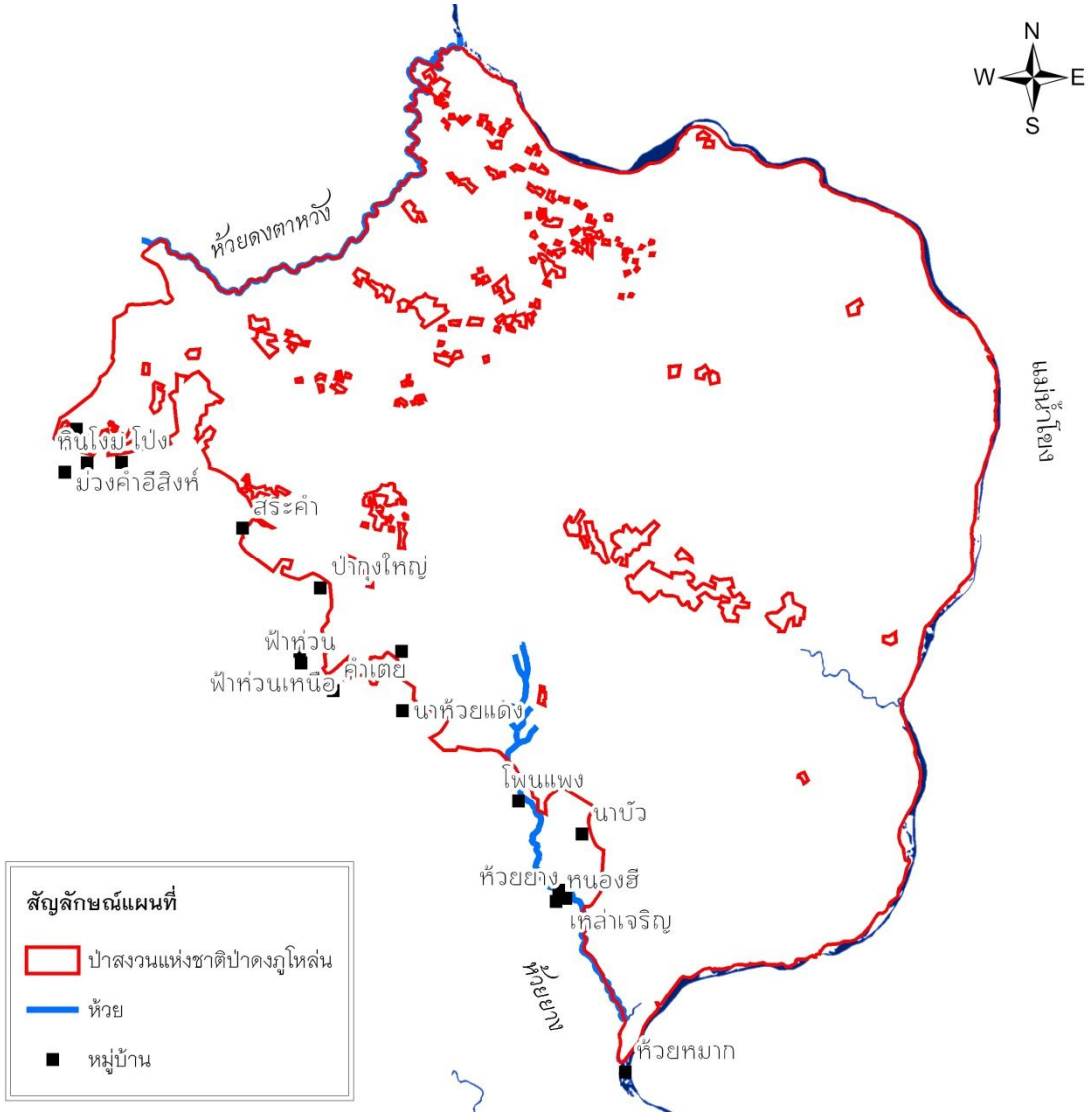
๓. อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ จรด ห้วยตาหวัง (แนวเขตระหว่างตำบลนาเลิน อำเภอศรีเมืองใหม่ กับ ตำบลสารภี อำเภอโพธิ์ไทร) และแม่น้ำโขง

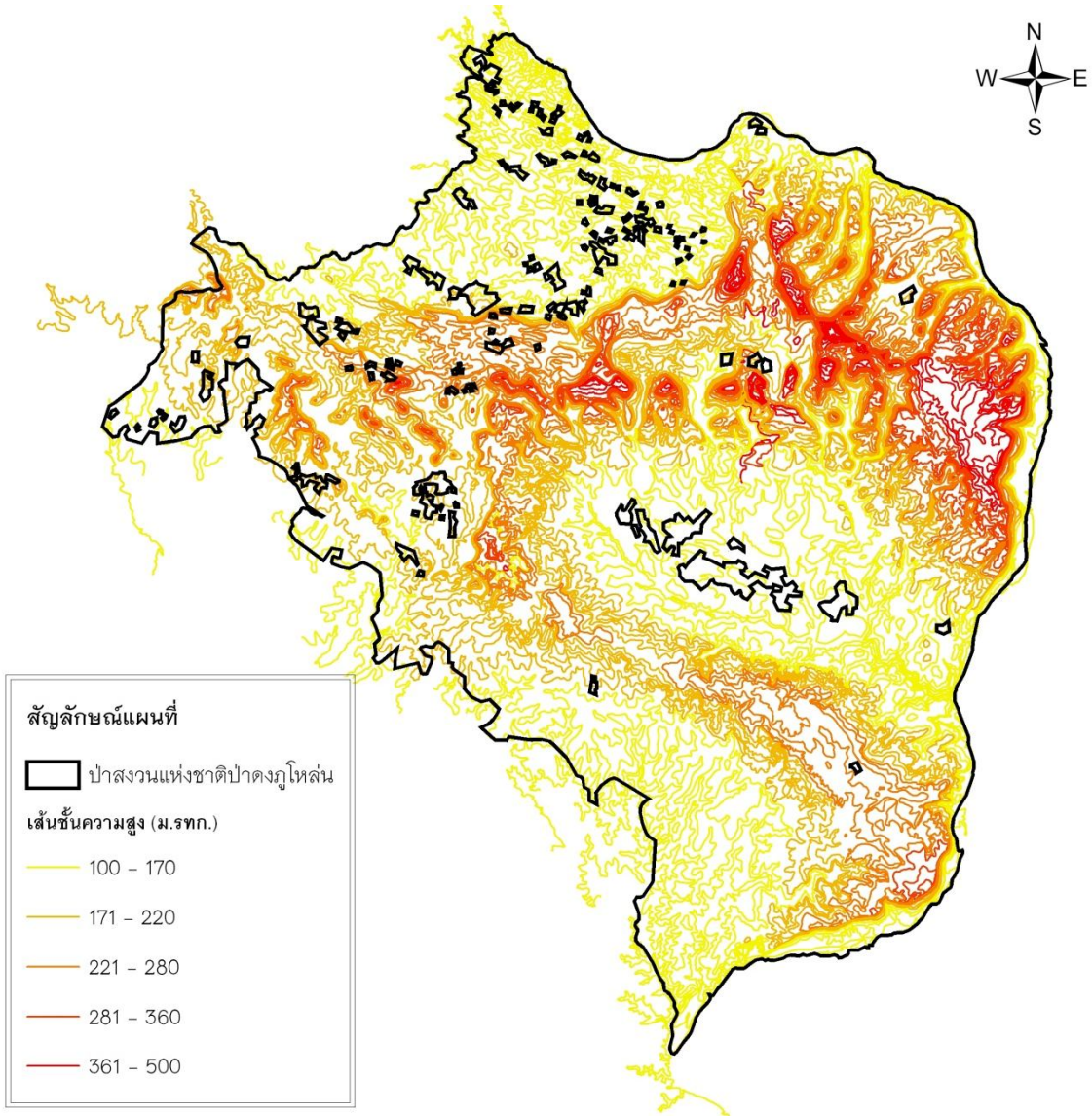
ทิศใต้ จรด ห้วยนาบัว ห้วยฆ้อง ห้วยยาง และ แม่น้ำโขง

ทิศตะวันออก จรด แม่น้ำโขง (พรมแดนระหว่างประเทศไทย กับ สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณแขวงสาละวัน และ จำปาสัก)

ทิศตะวันตก จรด บ้านนาเจริญ ต.ตะบ่าย บ้านโป่ง บ้านห้วยยาง บ้านภูหล่น บ้านใหม่พัฒนา ต.สงยาง บ้านป่ากุงใหญ่ ต.ลาดควาย บ้านฟ้าห่วน บ้านคำเตย บ้านนาห้วยแดง ต.นาคำ อ.ศรีเมืองใหม่ บ้านโพนแพง บ้านนาบัว บ้านนาดอนใหญ่ ต.ห้วยยาง อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี

๔. สภาพภูมิประเทศ (Topography)

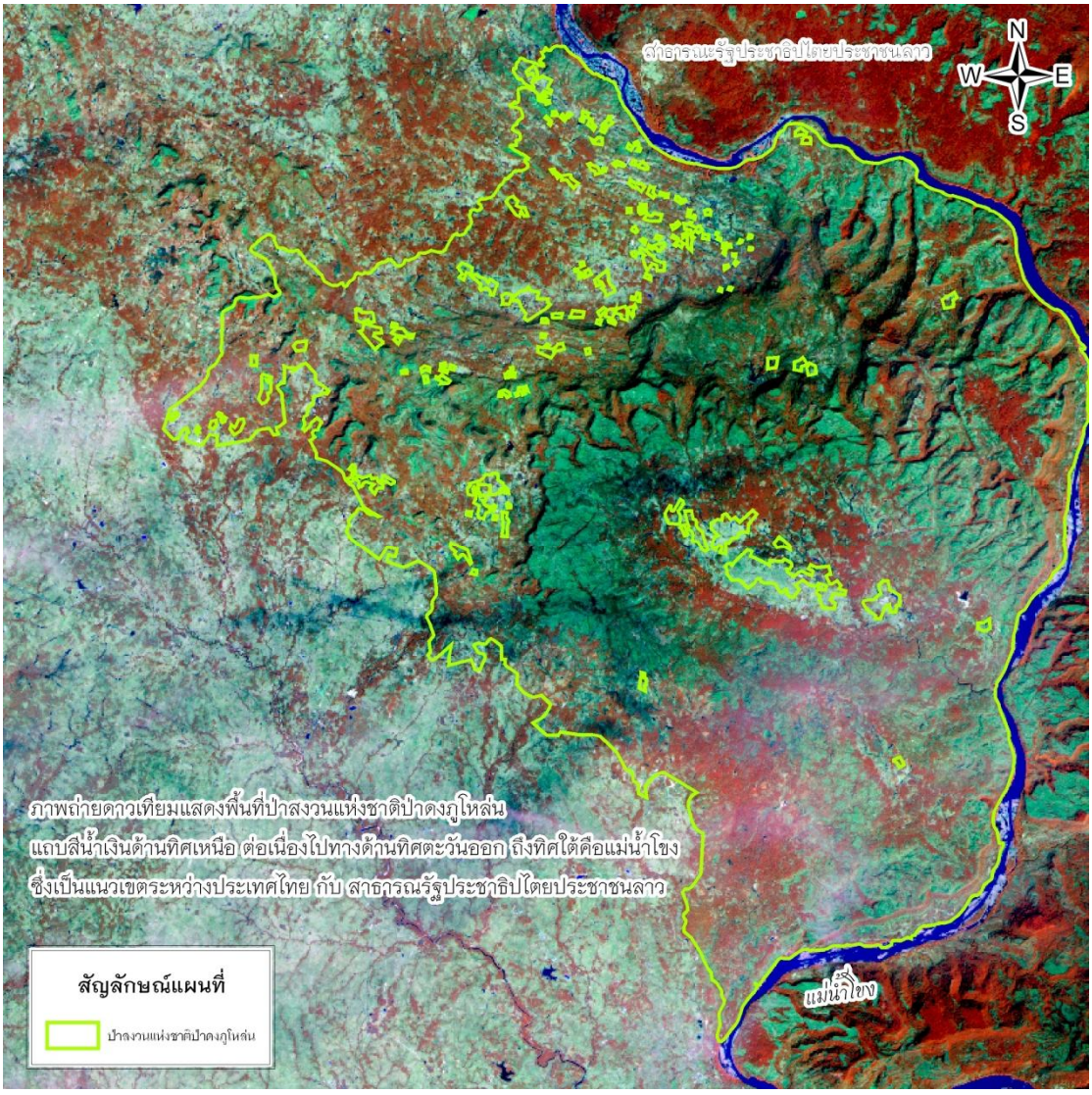

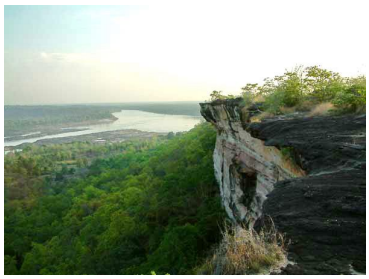
สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง และเทือกเขาสูงต่ำสลับทั่วพื้นที่ สภาพทางธรณีวิทยาเกิดจากการแยกตัวของเปลือกโลก เป็นเทือกเขาเดียวกับเทือกเขาพนมดงรัก หรือดงเร็ก

ภาพแสดงสภาพภูมิประเทศของป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นเป็นที่ราบสูงและเทือกเขาสูงต่ำทั่วพื้นที่

แผนที่ทางธรณีวิทยาระบุว่าเป็นหน่วยภูพานและพระวิหาร เป็นภูเขาหินทราย มีที่ราบบริเวณริมห้วยและตามแนวชายฝั่งแม่น้ำโขง ถัดจากลำน้ำโขงประมาณ ๑ – ๒ กิโลเมตร เป็นแนวหน้าผาสูงชัน ยอดเขาที่สูงที่สุดในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นคือยอดภูจันทร์แดง มีความสูงประมาณ ๔๖๑ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) ความสูงโดยเฉลี่ยของพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ เมตร (รทก.)

ภาพแสดงที่ราบบริเวณชายฝั่งแม่น้ำโขง ถัดจากลำน้ำโขงประมาณ ๑ – ๒ กิโลเมตร เป็นแนวหน้าผาสูงชัน

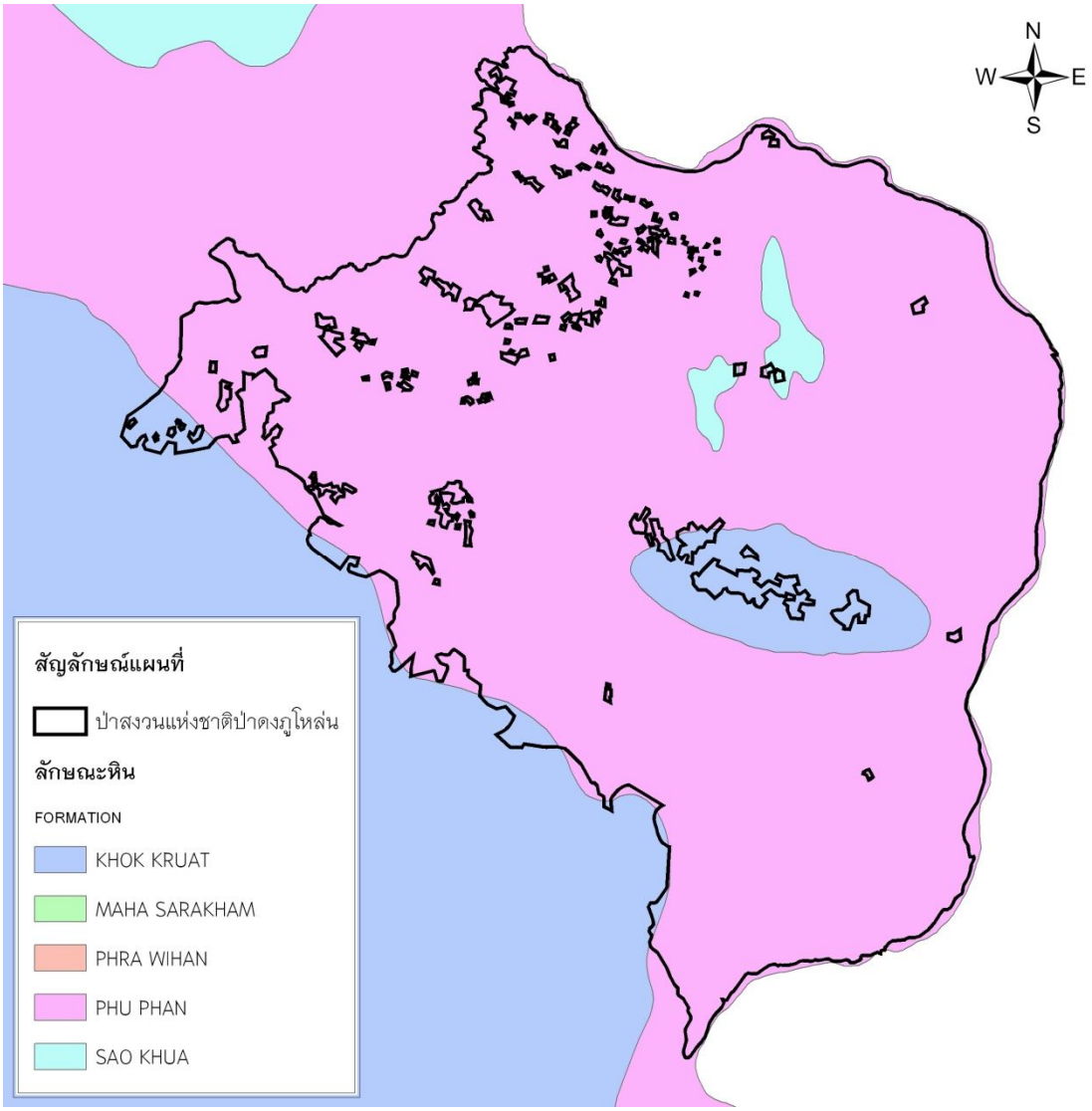
๕. สภาพธรณีวิทยา

๕.๑ ลักษณะหิน

๑. หินหน่วยภูพาน (Phu Phan Formation) เป็นหินทราย (Sand Stone) สีขาว สีส้มเรื่อ สีน้ำตาลปนเหลือง มีการตกทับถมเป็นรอยชั้นขวาง (Cross bedding Sedimentary) เป็นหินที่เกิดในยุค Cretaceous (ประมาณ ๑๓๒ ล้านปีมาแล้ว)

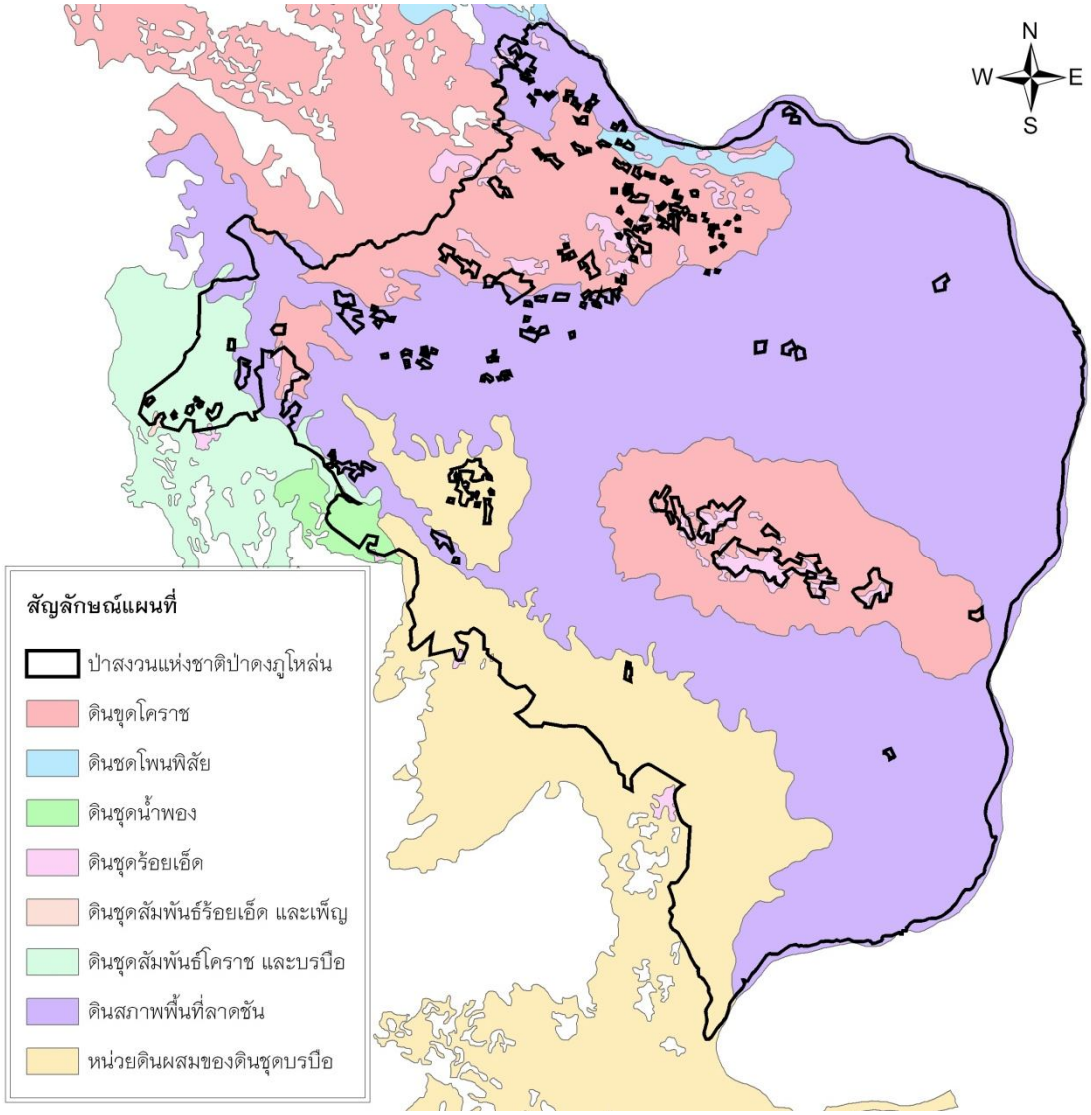
๒. หินหน่วยเสาขรัว (Sao Khua Formation) เป็นหินทรายสีน้ำตาลอมแดง สีเทา และ หินทรายแป้ง (Silt Stone) สีน้ำตาลอมม่วงและแดงอิฐ เป็นชั้นหินที่มีอายุเก่ากว่าชั้นหินหน่วยภูพาน อยู่ในยุค Jurassic (๑๘๐ ล้านปีผ่านมา)

๓. หินหน่วยพระวิหาร (Phra Wihan Formation) เป็นหินทรายสีขาว สีชมพู ตอนบนของชั้นหินกรวดทรายมีชั้นขวาง บางส่วนเป็นดินดานมีสีน้ำตาลอมแดง

๕.๒ ลักษณะดิน

ลักษณะดินในป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น จากข้อมูลการสำรวจดินจังหวัดอุบลราชธานี จัดทำโดยกองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าเต็งรัง สภาพดินส่วนใหญ่นี้ไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก เนื่องจากเนื้อดินไม่อุ้มน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเกิดกษัยการอย่างรุนแรง ชุดดินที่พบได้แก่ ดินชุดโคราช ดินชุดโพนพิสัย ดินชุดน้ำพอง ดินชุดร้อยเอ็ด

๖. สภาพภูมิอากาศ

สภาพอากาศในป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น แบ่งออกเป็น ๓ ฤดู ได้แก่

ฤดูฝน ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน

ฤดูหนาว ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์

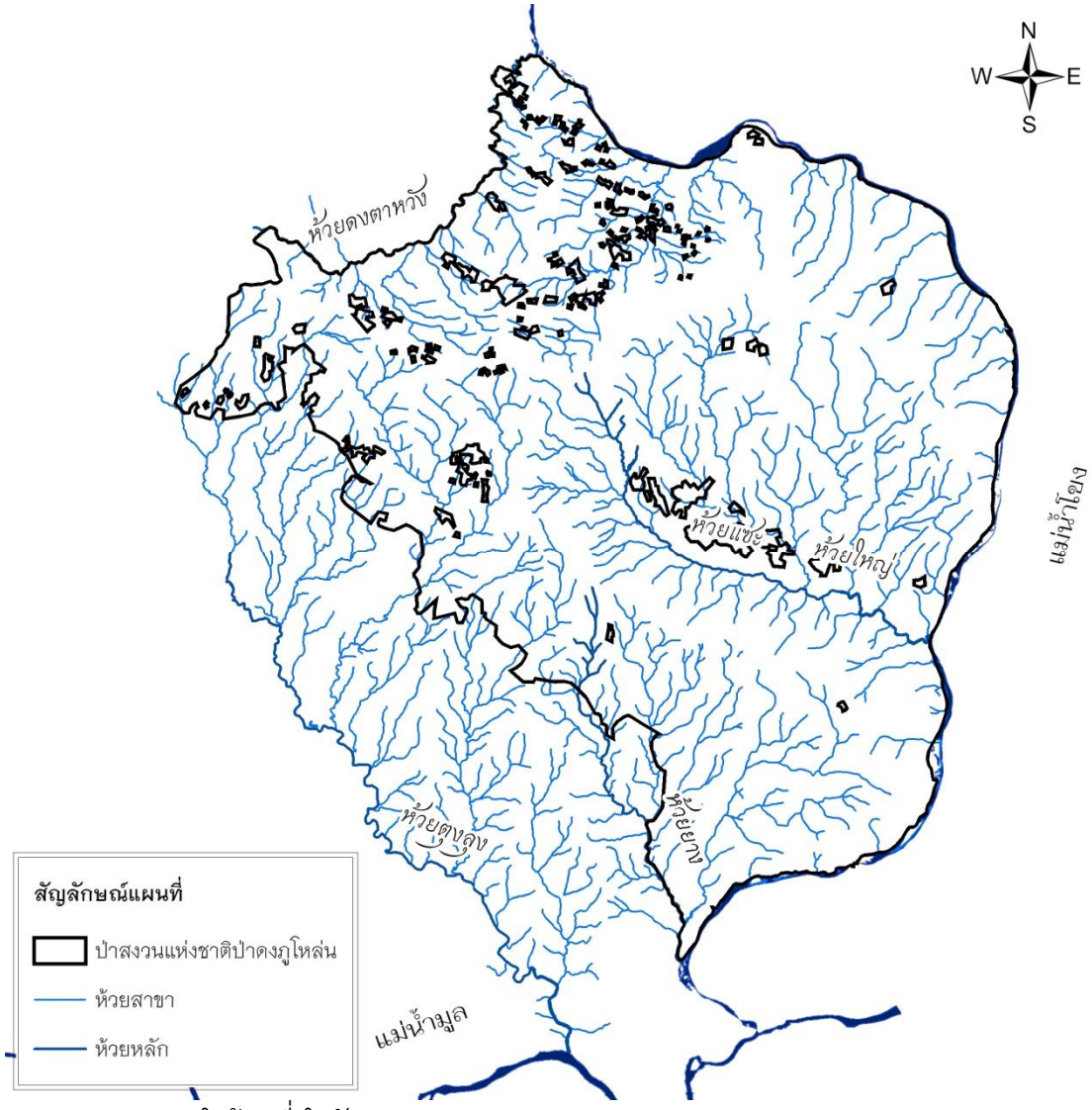
ฤดูร้อน ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม

อุณหภูมิในแต่ละฤดูแตกต่างกันอย่างมาก ในฤดูฝนมีพายุฝนฟ้าคะนอง ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๘๐๐ มิลลิเมตรต่อปี ฤดูหนาวอากาศเย็นและแห้ง ความชื้นในอากาศ

น้อย อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๑๙ องศาเซลเซียส ฤดูร้อนอากาศร้อนจัด อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๕ องศาเซลเซียส

๗. แหล่งน้ำ

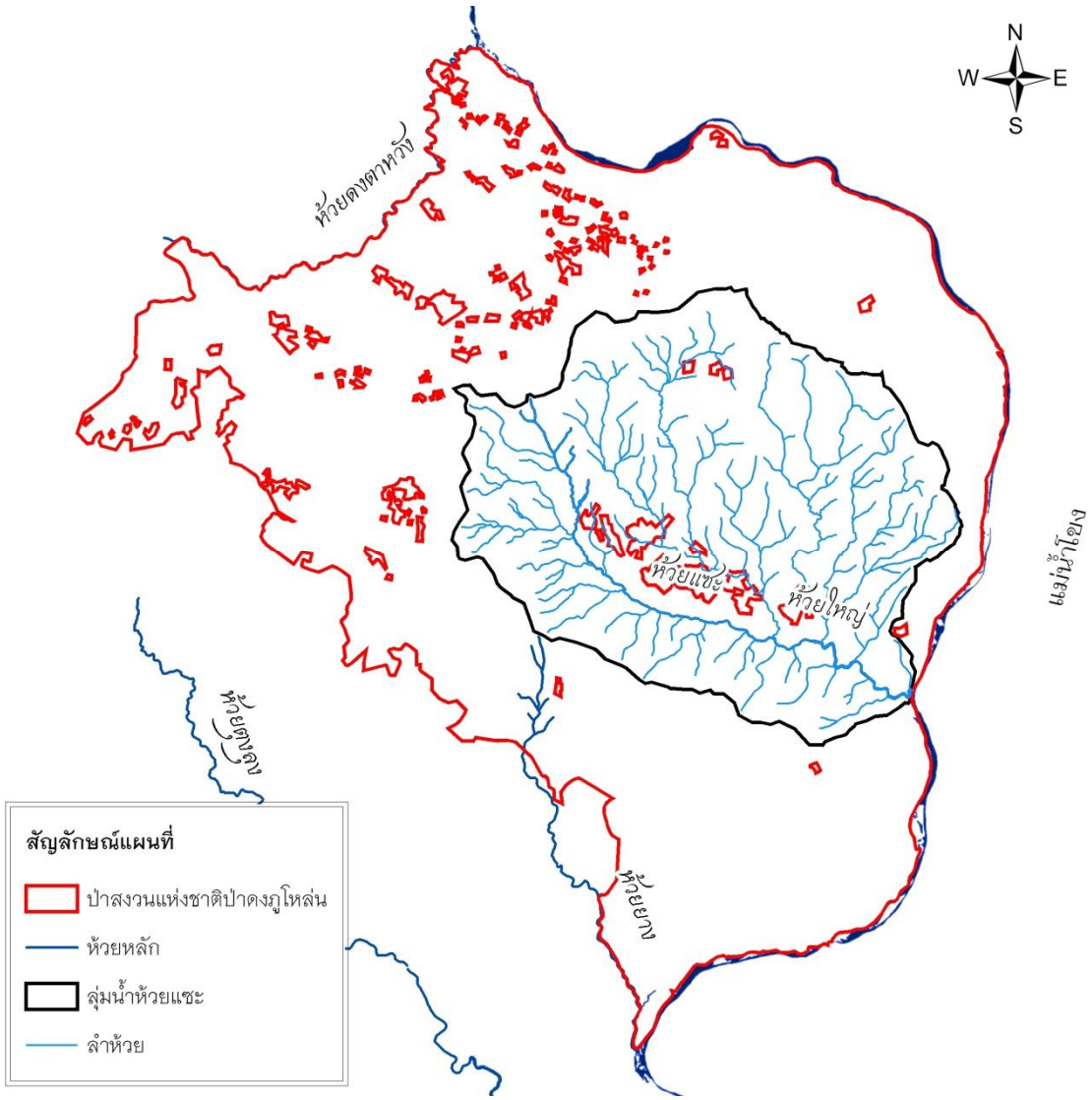
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นมีสายน้ำสำคัญคือแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไหลผ่านแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออก และ ทิศใต้ เป็นระยะทางประมาณ ๘๐ กิโลเมตร ระดับน้ำระหว่างช่วงน้ำหลากกับช่วงหน้าแล้งมีความแตกต่างกันประมาณ ๑๕ เมตร ระดับน้ำสูงสุดในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน

ลำห้วยที่สำคัญ

ห้วยดงตาหวัง เป็นแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นด้านทิศเหนือ ไหลจากทิศตะวันตกลงสู่แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออก มีลำห้วยสาขาที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาในป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นไหลลงห้วยดงตาหวัง ได้แก่ ห้วยสวาสดิ์ ห้วยบง

ห้วยแซะ (ปลายห้วยเรียกว่าห้วยใหญ่) เป็นลำห้วยที่มีพื้นที่รับน้ำอยู่ภายในป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นทั้งลุ่มน้ำ ไหลจากทิศตะวันตกลงแม่น้ำโขงทางทิศตะวันออก

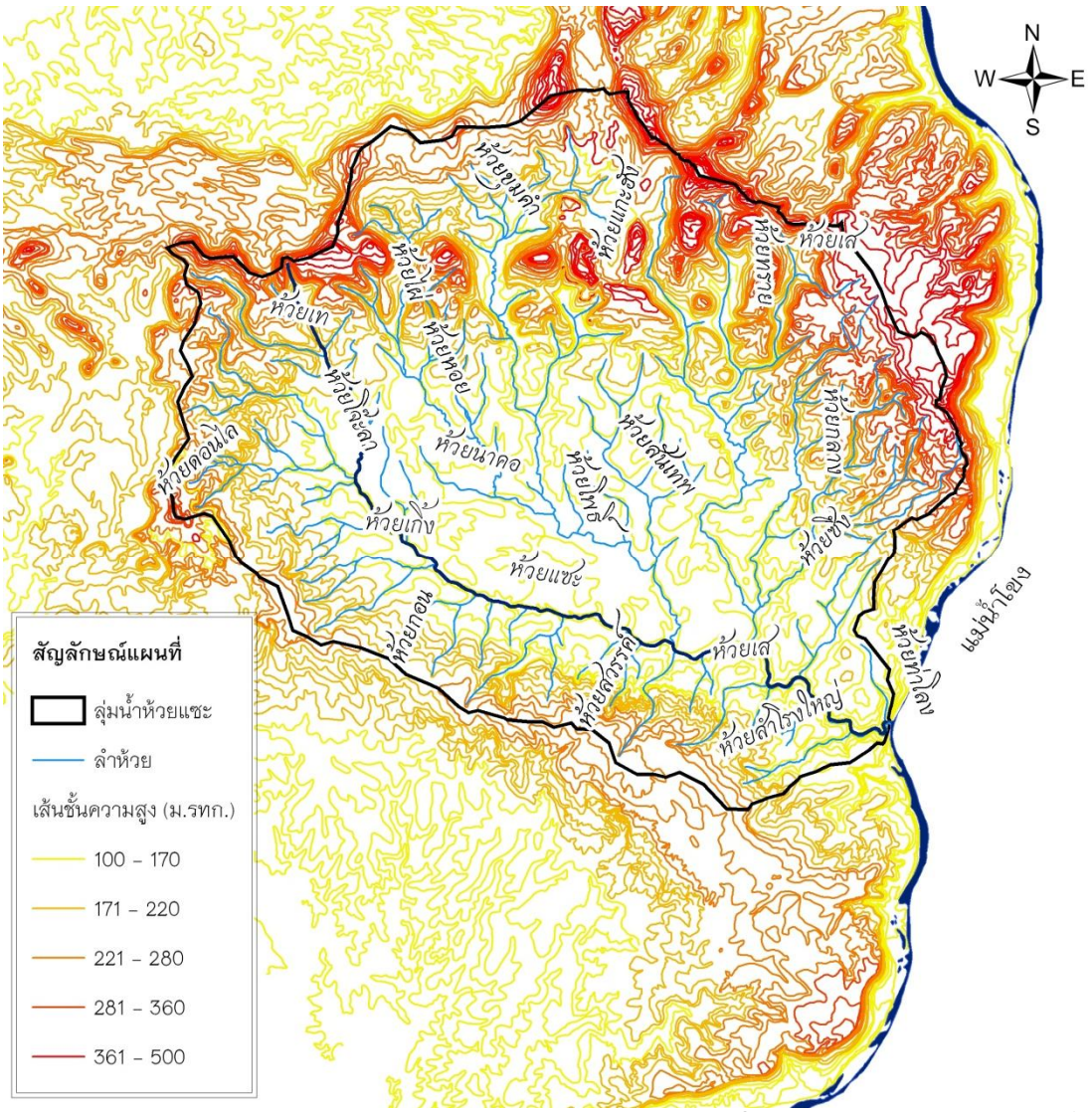
ลุ่มน้ำห้วยแซะมีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๓,๓๙๗ ไร่ เกิดจากแนวเทือกเขาล้อมรอบพื้นที่ลุ่มน้ำไว้คล้ายแอ่งกระทะ ห้วยแซะมีความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร มีลำห้วยหลัก ๒ สายที่เกิดจากแนวเทือกเขาด้านทิศเหนือ ได้แก่

ห้วยหอย ห้วยวังแมน ห้วยนาคอ ห้วยจะขะ ห้วยสันเทพ ห้วยตาวิด ห้วยขุมคำ และห้วยพะเนียด ไหลรวมกันจากทิศเหนือไปทิศใต้ลงห้วยโพธิ์ แล้วไหลไปบรรจบห้วยแซะ

ห้วยแกะฮัง ห้วยเส ห้วยกลาง ห้วยกอก ห้วยสานไซ ห้วยขี้เถ้า ห้วยซึง ไหลรวมกันจากทิศเหนือไปทิศใต้ลงห้วยทราย แล้วไหลไปบรรจบห้วยแซะ ด้านทิศใต้ของบ้านนาโพธิ์ใต้

นอกจากนี้ยังมีลำห้วยสายย่อย ๆ ที่เกิดจากแนวเทือกเขาด้านทิศใต้ ไหลจากทิศใต้ไปทิศเหนือบรรจบกับห้วยแซะ ได้แก่ ห้วยเท ห้วยโจ๊ะลา ห้วยแสนเมือง ห้วยดอนไล ห้วย

น้ำใส ห้วยเกิ้ง ห้วยกอน ห้วยฉนาบ ห้วยบุญถึง ห้วยสวรรค์ ห้วยเงิน ห้วยเส และห้วยสำโรงใหญ่

ห้วยยาง เป็นแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ไหลจากทิศเหนือลงสู่แม่น้ำโขงทางทิศใต้ มีลำห้วยสาขาที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาในป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นไหลลงห้วยยาง ได้แก่ ห้วยซอง ห้วยฮุง ห้วยตวงกอ ห้วยนาบัว ไหลรวมกันเป็นห้วยเรือ ห้วยทโมน ไหลรวมกับห้วยหมอดู ห้วยจะอิน ห้วยสนุกคำ ห้วยซะขวาง ห้วยลอดพื้น ห้วยแมว ห้วยหละหลอย ห้วยประ ห้วยแตน ห้วยมะปราง ไหลรวมกันเป็นห้วยขัวสูง

นอกจากนี้ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นด้านทิศตะวันตกยังเป็นต้นกำเนิดลำห้วยหลายสายที่ไหลลงสู่ลำห้วยใหญ่สายหนึ่งชื่อห้วยตุงลุง ซึ่งไหลจากทิศเหนือไปทิศใต้บรรจบแม่น้ำมูลระหว่างบ้านวังใหม่ ตำบลหนองแสงใหญ่ และ บ้านตุงลุง ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานีเช่น ห้วยบอน ห้วยลอดพื้น ห้วยเหลี่ยม ห้วยยาง ห้วยสงยาง ห้วยไผ่ ห้วยแดง ห้วยสะพาน ห้วยชลึง ห้วยท่าแตง ห้วยร่องขุม และ ห้วยสูบ เป็นต้น

๘. ทรัพยากรป่าไม้

สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าเต็งรัง พื้นป่ามีหินทรายโผล่กระจัดกระจาย ทำให้มีลักษณะเป็นป่าโปร่ง ไม้ส่วนใหญ่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ เต็ง รัง เหียง ประดู่ และ เหมือดชนิดต่าง ๆ พื้นล่างปกคลุมด้วย ไผ่เพ็ก หญ้าชนิดต่าง ๆ มักมีพันธุ์ไม้ที่มีดอกสวยงามอยู่ตามซอกหิน และลานหินที่มีชั้นทรายทับถม เช่น หยาดน้ำค้าง แดงอุบล เอ็นอ้า เหลืองพิศสร กระดุมเงิน ตั้งไก่ (หัวไก่โอก) สร้อยสุวรรณา ดุสิตา มณีเทวา ขึ้นอยู่เป็นกลุ่มกระจัดกระจาย

สภาพป่าเปลี่ยนเป็นป่าดิบแล้งบริเวณที่ราบลุ่มริมห้วย เนื่องจากมีความชุ่มชื้นพอประมาณตลอดปี นอกจากนี้ยังพบสนสองใบขึ้นเป็นกลุ่ม ๆ

ภาพแสดงสภาพป่าภายในป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น

๙. ทรัพยากรสัตว์ป่า

สัตว์ป่าประเภทเลี้ยงลูกด้วยนมพบเพียงสัตว์ขนาดเล็ก เช่น อีเห็น สุนัขจิ้งจอก กระต่าย บ่าง เป็นต้น มีรายงานพบสัตว์ป่าว่ายข้ามแม่น้ำโขงจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่เสมอ ในลำน้ำโขงมีปลาน้ำจืดหลากชนิด เช่น ปลาตะเพียน ปลาคัง ปลาเทโพ ปลากด ปลากราย ปลาแข้ เป็นต้น

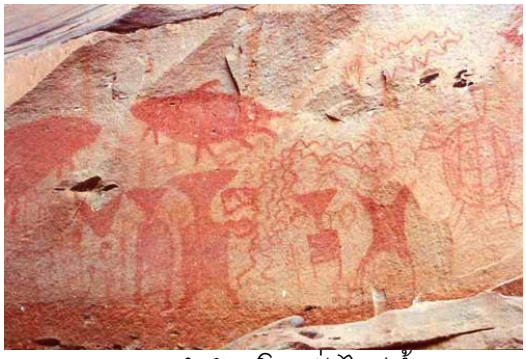
๑๐. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นมีสภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงและเนินเขาสูงต่ำสลับกันทั่วพื้นที่ จึงปรากฏเป็นทัศนียภาพที่สวยงาม เช่น จุดชมทิวทัศน์ป่าดงนาทาม บริเวณด้านทิศเหนือของบ้านโนนสวรรค์ ต.นาโพธิ์กลาง อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี มีสภาพทางธรณีวิทยาที่สวยงามแปลกตาของหินทราย เกิดจากชั้นหินทรายและชั้นหินทรายปนกรวดที่ตกตะกอนทับถมกันเป็นชั้น ๆ พบเป็นลานหินทรายทั่วพื้นที่ ชั้นหินทรายและหินทรายปนกรวดมีความคงทนต่อการกัดเซาะพังทลายแตกต่างกัน ชั้นหินที่มีความคงทนสูงจะเหลือยื่นออกมาเป็นเพิงหิน หรือเป็นชั้นหินทับซ้อนบนเสาหิน ส่วนชั้นหินที่มีความคงทนน้อยกว่าจะกร่อนหายไป หรือถูกกัดเซาะผุพังเป็นโพรง หรือเป็นส่วนคอดเว้าอยู่ใต้ชั้นหินแข็ง

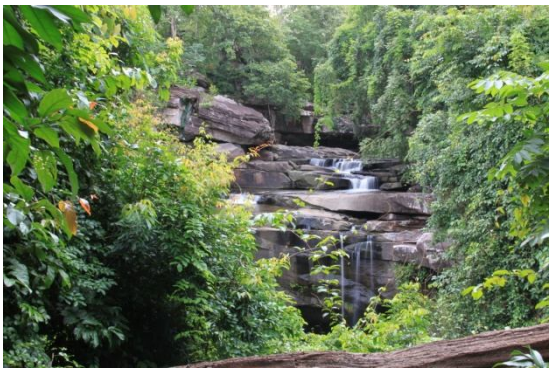
ภาพแสดงสภาพทางธรณีวิทยาที่สวยงามแปลกตาของหินทราย

เพิงถ้ำหลายแห่งพบร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์เป็นภาพเขียนสี

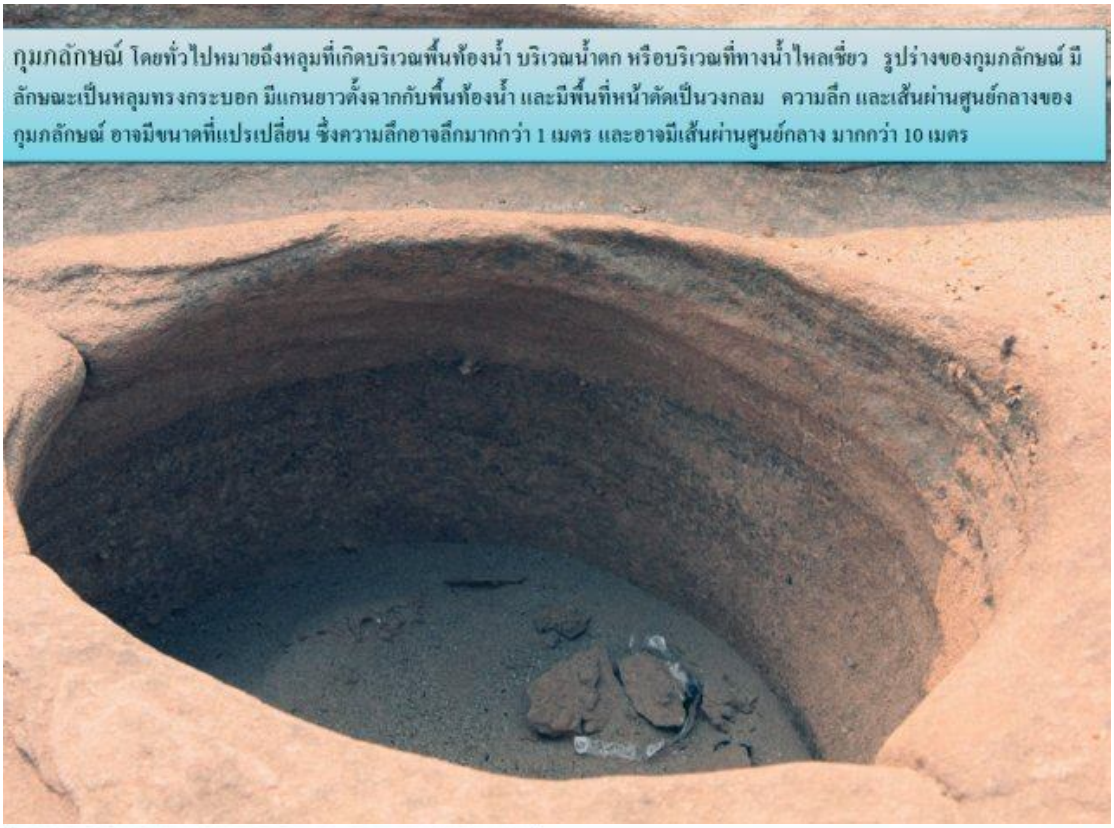

ลำห้วยโดยทั่วไปมีน้ำตก และแก่งที่เกิดจากชั้นหินทรายลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ และพบกุมภลักษณ์ (Pot Hole) คือหลุ่มหินที่เกิดจากน้ำในลำห้วยพัดเอากรวดทรายมาหมุนวนขัดสีจนกลายเป็นแอ่งหินขนาดต่าง ๆ

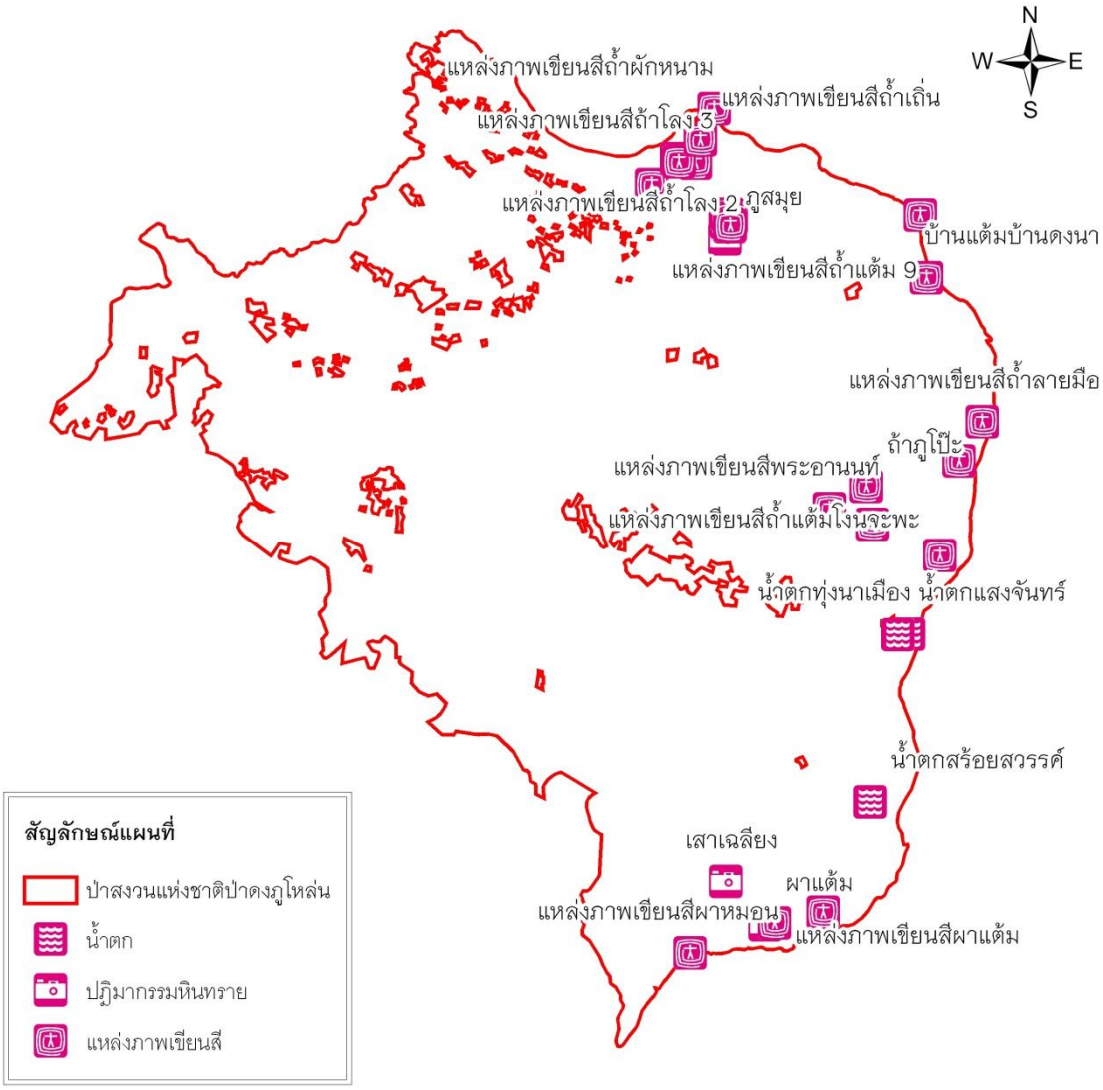

กุมภลักษณ์ โดยทั่วไปหมายถึงหลุมที่เกิดบริเวณพื้นท้องน้ำ บริเวณน้ำตก หรือบริเวณที่ทางน้ำไหลเชี่ยว รูปร่างของกุมภลักษณ์ มีลักษณะเป็นหลุมทรงกระบอก มีแกนยาวตั้งฉากกับพื้นท้องน้ำ และมีพื้นที่หน้าตัดเป็นวงกลม ความลึก และเส้นผ่านศูนย์กลางของกุมภลักษณ์ อาจมีขนาดที่แปรเปลี่ยน ซึ่งความลึกอาจลึกมากกว่า 1 เมตร และอาจมีเส้นผ่านศูนย์กลาง มากกว่า 10 เมตร

กุมภลักษณ์เดี่ยวขนาดเล็ก และตะกอนขนาดกรวดและทรายที่ตกค้างอยู่

กุมภลักษณ์เดี่ยว สังเกตการกัดเซาะในแนวราบ ตามลูกศรชี้

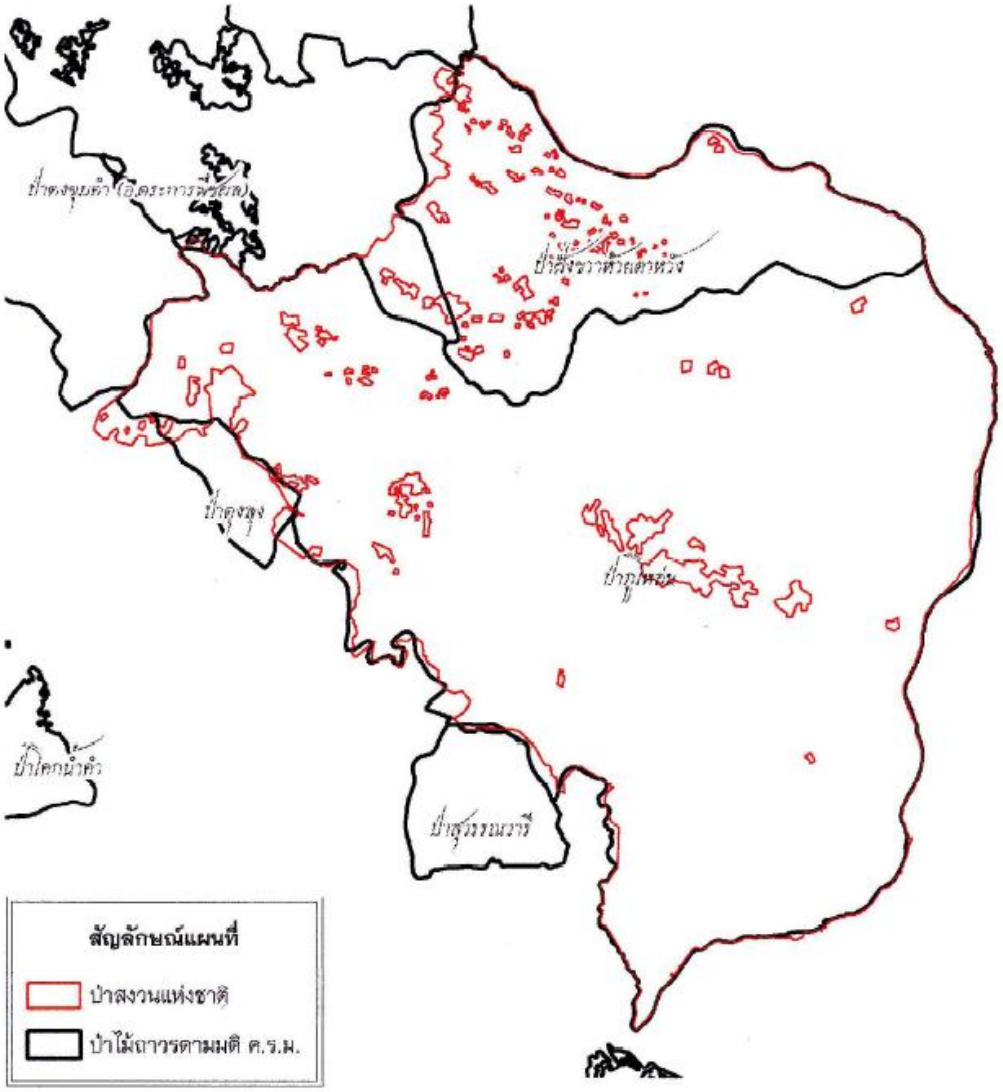

กุมภลักษณ์เดี่ยว ที่เกิดใกล้กัน ขนาดต่างกันเป็นผลจากรูปแบบการหมุนวนของทางน้ำ?

ส่วนที่เหลือของกุมภลักษณ์เดี่ยว ที่ถูกกร่อนทำลาย เหลือเพียงบางส่วน

N
W
E
S
แหล่งภาพเขียนสีถ้ำผักหนาม
แหล่งภาพเขียนสีถ้ำเถิ่น
แหล่งภาพเขียนสีถ้ำโลง 3
แหล่งภาพเขียนสีถ้ำโลง 2 ภูสมุย
บ้านแต้มบ้านดงนา
แหล่งภาพเขียนสีถ้ำแต้ม 9
แหล่งภาพเขียนสีถ้ำลายมือ
ถ้ำภูโป๊ะ
แหล่งภาพเขียนสีพระอานนท์
แหล่งภาพเขียนสีถ้ำแต้มโงนจะพะ
น้ำตกทุ่งนาเมือง น้ำตกแสงจันทร์
น้ำตกสร้อยสวรรค์
เสาเฉลียง
ผาแต้ม
แหล่งภาพเขียนสีผาหมอน
แหล่งภาพเขียนสีผาแต้ม
สัญลักษณ์แผนที่
ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น
น้ำตก
ปฏิมากรรมหินทราย
แหล่งภาพเขียนสี

๑๑. สถานภาพทางกฎหมายของป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น

๑๑.๑ กำหนดเป็นป่าไม้ถาวร (ที่ดินที่เป็นเขตป่าที่จะทำการสงวนคุ้มครองไว้เป็นสมบัติของชาติโดยถาวรสืบไป) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ เห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทยให้มีการจำแนกประเภทที่ดินในเขตจังหวัดต่างๆ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ จอมพลสฤษดิ์ ธนรัชต์ นายกรัฐมนตรี ได้ปรารภและบัญชาว่าต้องการจะรักษาพื้นที่ของประเทศไทยไว้เป็นป่าไม้สมบัติของชาติ ร้อยละ 50 ของพื้นที่ประเทศไทย

ปี ๒๕๐๔ ประกาศใช้นโยบายการใช้ที่ดินและกรรมสิทธิ์ที่ดินของประเทศเป็นครั้งแรก โดยเริ่มจากการจำแนกประเภทที่ดินอย่างกว้างขวางในพื้นที่ทั่วประเทศ จำนวนประมาณ ๒๑๐.๗ ล้านไร่ ซึ่งแบ่งเป็นเขต ๒ เขต คือ ๑. พื้นที่ที่ทำการเกษตร ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ ประมาณ ๑๖๐.๓๕ ล้านไร่ และ ๒. ป่าไม้ถาวร เนื้อที่ประมาณ ๑๖๐.๓๓ ล้านไร่

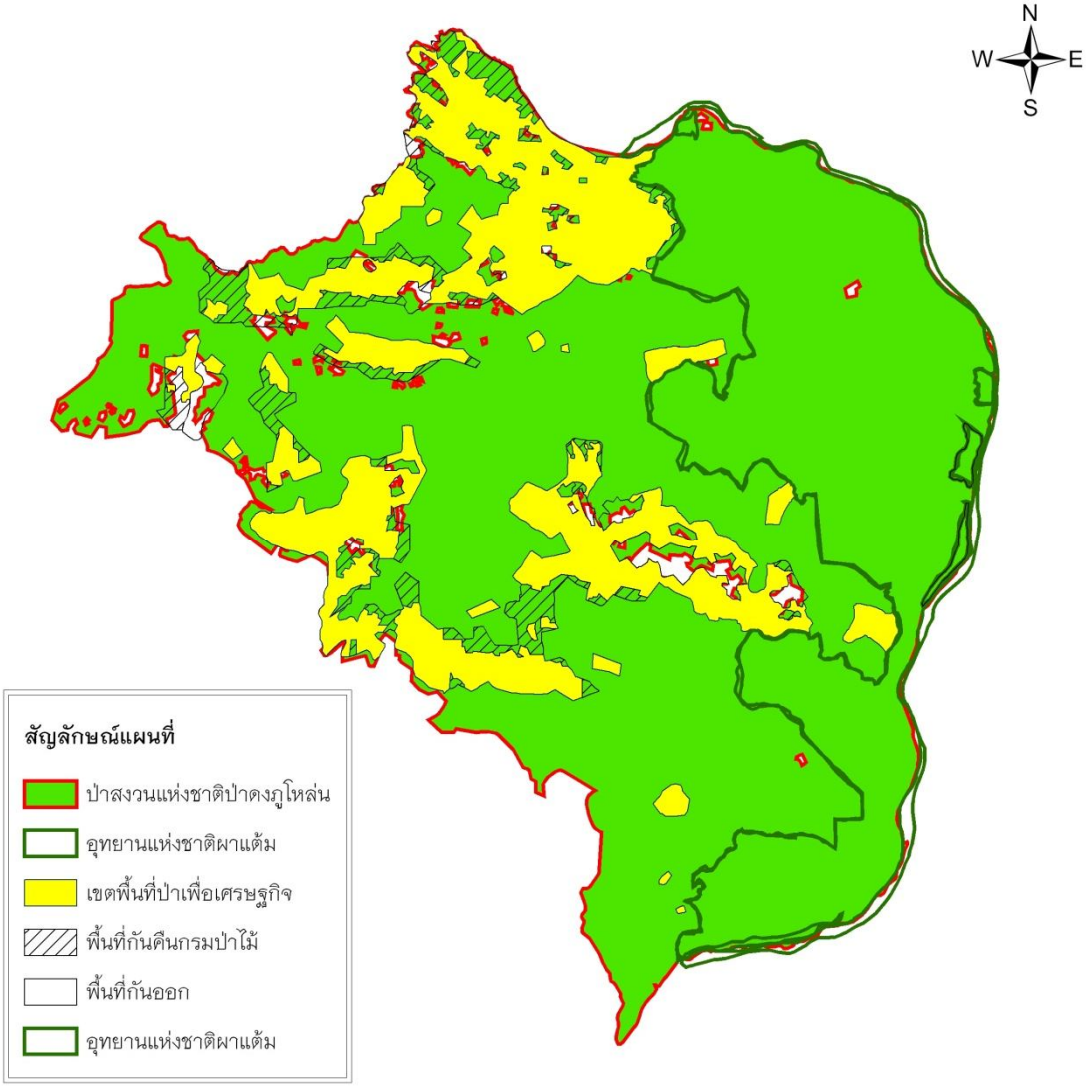
๑๑.๒ ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๖๐๓ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐ ตอนที่ ๑๕๓ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เนื้อที่ประมาณ ๖๘๙,๕๓๕ ไร่

๑๑.๓ พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าดงภูโหล่น (บางส่วน) ให้เป็นอุทยานแห่งชาติผาแต้ม เนื้อที่ประมาณ ๒๑๒,๕๐๐ ไร่ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า ๙๐ – ๙๒ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๔๕ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๔

๑๑.๔ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๕ แยกเป็น

เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ประมาณ ๑๖๕,๓๓๘.๑๒ ไร่

เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ประมาณ ๕๑๓,๒๔๕.๐๘ ไร่

๑๑.๕ ส่งมอบพื้นที่ป่าเขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เนื้อที่ประมาณ ๑๒๙,๔๙๙.๗๕ ไร่

๑๑.๖ กันคืนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติซึ่งส่งมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกลับคืนกรมป่าไม้ ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป่าไม้และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) พ.ศ. ๒๕๓๘ เนื้อที่ประมาณ ๓๕,๔๘๕.๕๐ ไร่

๑๑.๗ คงเหลือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๗ สาขาอุบลราชธานี ประมาณ ๑๗๐,๕๖๐.๗๕ ไร่

๑๒ ชุมชนกับป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น

ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น แยกตามที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น และ อยู่นอกติดกับเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น

๑๒.๑ หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น จำนวน ๕๕ หมู่บ้าน ได้แก่

อำเภอโพธิ์ไทร

ตำบลสำโรง (ทุกหมู่บ้าน) ได้แก่ บ้านนาขาม บ้านนาเจริญ บ้านนาหว้า บ้านนาห้าง บ้านน้ำคำ บ้านโนนศาลา บ้านผาชัน บ้านร่องคันแยง บ้านร่องคันแยงน้อย บ้านสะเอิงทอง และ บ้านสำโรง

ตำบลเหล่างาม ได้แก่ บ้านคำจ้าว บ้านปากห้วยม่วงและบ้านเหล่างาม

อำเภอศรีเมืองใหม่

ตำบลคำไหล ได้แก่ บ้านดอนช้าง

ตำบลตะบ่าย ได้แก่ บ้านคำน้อย

ตำบลนาคำ ได้แก่ บ้านดงสำโรง และ บ้านหนองแต้โนนสำราญ

ตำบลนาเสิน (ทุกหมู่บ้าน) ได้แก่ บ้านคำหมาใน บ้านนาเสิน บ้านนาหว้า บ้านร่องเข บ้านไร่เจริญ บ้านสวาสดิ์ และ บ้านเหล่าใต้

ตำบลลาดควาย ได้แก่ บ้านนาโป่งโพน

ตำบลสงยาง ได้แก่ บ้านภูหล่น และ บ้านห้วยยาง

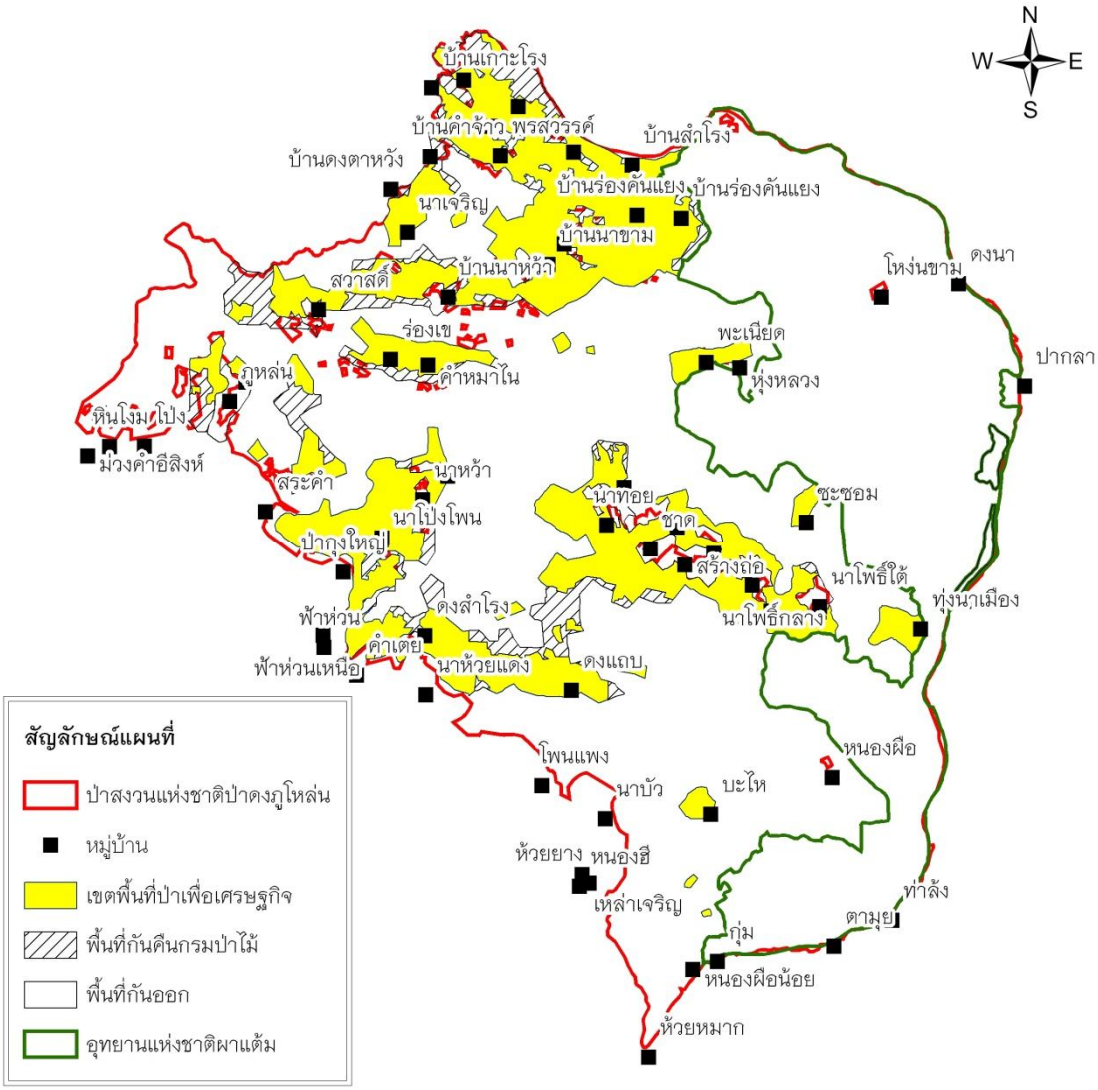
ตำบลหนามแท่ง (ทุกหมู่บ้าน) ได้แก่ บ้านชาด บ้านดงบาก บ้านนาคอ บ้านนาทอย บ้านพะเนียด บ้านไร่ศรีสุข บ้านสร้างถ่อ บ้านหนามแท่ง บ้านหนามแท่งน้อย บ้านหุ่งหลวง

อำเภอโขงเจียม

ตำบลนาโพธิ์กลาง (ทุกหมู่บ้าน) ได้แก่ บ้านคันท่าเกวียน บ้านซะซอม บ้านทุ่งนาเมือง บ้านนาโพธิ์กลาง บ้านนาโพธิ์ใต้ บ้านนาโพธิ์เหนือ บ้านโนนสวรรค์ บ้านปากลา บ้านหนองเจริญ บ้านหนองผือ

ตำบลห้วยไผ่ ได้แก่ บ้านกุ่ม บ้านตามุย และ บ้านท่าล้ง

ตำบลห้วยยาง ได้แก่ บ้านดงแถบ (หมู่ที่ ๖ และ หมู่ที่ ๑๐) บ้านบะไห

๑๒.๒ หมู่บ้านที่ตั้งอยู่นอกติดกับเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่น จำนวนหมู่บ้าน ได้แก่

อำเภอโพธิ์ไทร

ตำบลเหล่างาม ได้แก่ บ้านดงตาหวัง และ บ้านเกาะโรง

อำเภอศรีเมืองใหม่

ตำบลตะบ่าย ได้แก่ บ้านม่วงคำอีสิงห์ บ้านหินโงม

ตำบลสางยาง ได้แก่ บ้านโป่ง และ บ้านสระคำ

ตำบลลาดควาย ได้แก่ บ้านป่ากุงใหญ่

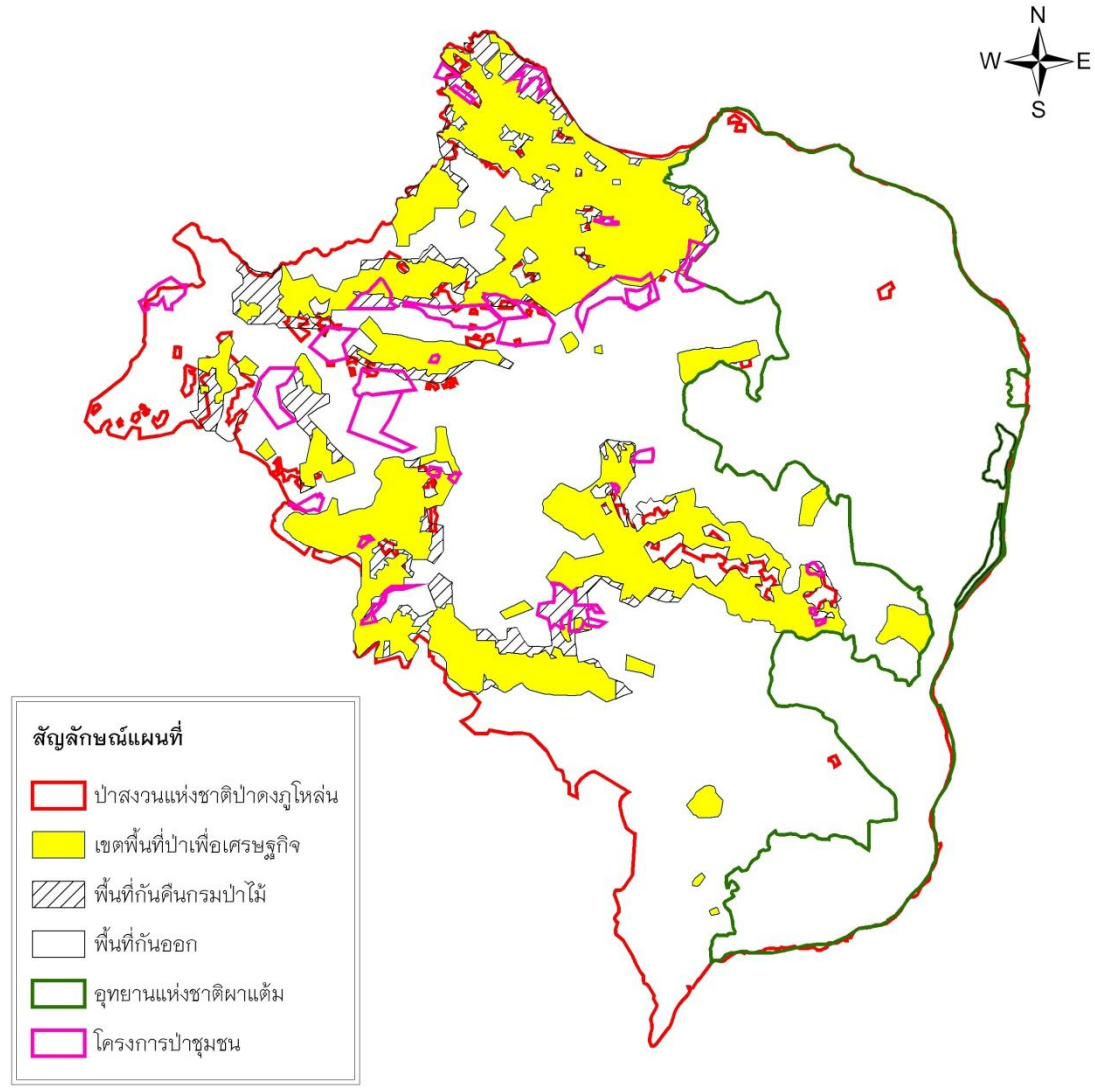
ตำบลนาคำ ได้แก่ บ้านฟ้าห่วน และ บ้านคำเตย

ตำบลคำไหล ได้แก่ บ้านนาห้วยแดง

ตำบลห้วยยาง ได้แก่ บ้านโพนแพง บ้านนาบัว บ้านเหล่าเจริญ บ้านหนองฮี บ้านห้วยยาง

ตำบลห้วยไผ่ ได้แก่ บ้านห้วยหมาก

ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงภูโหล่นมีโครงการป่าชุมชนที่ชุมชนบริหารจัดการและขึ้นทะเบียนกับกรมป่าไม้ จำนวน ๒๙ โครงการ เนื้อที่รวมประมาณ ๒๕,๓๗๘ ไร่

ลำดับที่	โครงการป่าชุมชน	เนื้อที่ (ไร่)	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ
1	โครงการป่าชุมชนคำจ้าว	692	คำจ้าว	เหล่างาม	โพธิ์ไทร
2	โครงการป่าชุมชนบ้านนาหว้าใต้	1,978	นาหว้าใต้	สำโรง	โพธิ์ไทร
3	โครงการป่าชุมชนบ้านน้ำคำ	905	น้ำคำ	สำโรง	โพธิ์ไทร
4	โครงการป่าชุมชนบ้านนาโพธิ์ใต้ (แปลง 3)	50	นาโพธิ์ใต้	นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
5	โครงการป่าชุมชนบ้านนาโพธิ์ใต้ (แปลง 1)	60	นาโพธิ์ใต้	นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
6	โครงการป่าชุมชนบ้านนาโพธิ์ใต้ (แปลง 2)	195	นาโพธิ์ใต้	นาโพธิ์กลาง	โขงเจียม
7	โครงการป่าชุมชนป่าช้า – ป่าดอนปู่ตา (แปลงที่ 2)	45	ดงบาก	หนามแท่ง	ศรีเมืองใหม่
8	โครงการป่าชุมชนป่าช้า – ป่าดอนปู่ตา (แปลงที่ 1)	320	ดงบาก	หนามแท่ง	ศรีเมืองใหม่
9	โครงการป่าชุมชนบ้านชาด	2,130	ชาด	หนามแท่ง	ศรีเมืองใหม่
10	โครงการป่าชุมชนป่าดงภูโหล่น	348	ฟ้าห่วน	นาคำ	ศรีเมืองใหม่
11	โครงการป่าชุมชนป่าดงภูโหล่น	70	คำหมาใน	นาเลิน	ศรีเมืองใหม่
12	โครงการป่าชุมชนป่าดงภูโหล่นบ้านป่ากุงใหญ่	96	ป่ากุงใหญ่	ลาดควาย	ศรีเมืองใหม่
13	โครงการป่าชุมชนป่าช้าสาธารณะประโยชน์บ้านนาโป่งโพน	50	นาโป่งโพน	ลาดควาย	ศรีเมืองใหม่
14	โครงการป่าชุมชนบ้านเหล่างาม	178	เหล่างาม	เหล่างาม	โพธิ์ไทร
15	โครงการป่าชุมชนบ้านเกาะโรง	272	เกาะโรง	เหล่างาม	โพธิ์ไทร
16	โครงการป่าชุมชนบ้านโนนศาลา (แปลง1)	587	โนนศาลา	สำโรง	โพธิ์ไทร
17	โครงการป่าชุมชนบ้านโนนศาลา (แปลง 2)	139	โนนศาลา	สำโรง	โพธิ์ไทร
18	โครงการป่าชุมชนภูทุ่งวง	2,605	นาห้าง	สำโรง	โพธิ์ไทร
19	โครงการป่าชุมชนโคกทำเล	2,897	นาขาม	สำโรง	โพธิ์ไทร
20	โครงการป่าชุมชนบ้านนาเจริญ	1,137	นาเจริญ	สำโรง	โพธิ์ไทร
21	โครงการป่าชุมชนภูหลักดิน	866	ร่องคันแยง	สำโรง	โพธิ์ไทร
22	โครงการป่าชุมชนป่าดงขุมคำ	1,199	แก้งอะฮวน	ท่าหลวง	ตระการพืชผล
23	โครงการป่าชุมชนภูพระแก้ว	2,816	นาหว้า	นาเลิน	ศรีเมืองใหม่
24	โครงการป่าชุมชนภูน้อย ป่าช้า – ดอนปู่ตา (แปลงที่ 1)	83	นาเลิน	นาเลิน	ศรีเมืองใหม่
25	โครงการป่าชุมชนป่าภูขาม	1,744	ร่องเข	นาเลิน	ศรีเมืองใหม่
26	โครงการป่าชุมชนโคกทำเลเลี้ยงสัตว์	1,403	สวาสดิ์	นาเลิน	ศรีเมืองใหม่
27	โครงการป่าชุมชนบะเตเม	415	สระคำ	สงยาง	ศรีเมืองใหม่
28	โครงการป่าชุมชนภูใหญ่	1,967	ห้วยยาง	สงยาง	ศรีเมืองใหม่
	รวมจำนวน 29 โครงการ เนื้อที่รวมประมาณ 25,378 ไร่				